

Et mere konkurrencedygtigt og handlekraftigt Europa

Dansk Industri

DI's anbefalinger til en ny og tidssvarende dansk europapolitisk aftale

Vi står over for nogle vigtige og definerende år i EU. Lige om hjørnet venter valg til Europa-

Parlamentet og en ny EU-Kommission og derefter Danmarks formandskab i Rådet.

Samtidig er EU ved at finde fodfæstet efter Covid-19-pandemien og krigen i Ukraine, der har ændret både måden vi samarbejder på, og den holdning mange medlemslande og geopolitiske aktører har til EU's relevans og indflydelse. Sidekørende med akut krisehåndtering har EU skulle køre normal drift og igangsætte store lovgivningspakker på særligt det grønne og digitale område.

Det kræver nye overvejelser og budskaber om Danmarks rolle i EU, og hvilken retning EU bør bevæge sig i. Danmarks sidste Europapolitiske aftale blev nedskrevet i 2008, hvor omdrejningspunktet var Folketingets

tilslutning til Lissabon-Traktaten. Midt i en finanskrise, men før Brexit, pandemi, krig i Europa, klimakrise, energikrise, cybertrusler og geopolitiske spændinger.

Over de seneste år er der sket afgørende økonomiske og geopolitiske skift i verden, som har sat Europa under massivt pres. USA's grønne støttepakke "Inflation Reduction Act" (IRA), Europas relativt højere energipriser og vores voksende afhængighed af Kina har – sammen med den voksende mængde komplekse EU-regulering, langsomme bureaukratiske processer og en fragmenteret adgang til statslige investeringer i europæisk industri – igangsat en udvikling hen imod, at flere virksomheder overvejer at lægge deres investeringer uden for EU. Det bliver et samfundsproblem for Danmark, hvis vi går glip af investeringer og fremtidens højt specialiserede job fortrinsvis

kommer til at ligge i f.eks. Nordamerika eller Asien.

Derfor bør det være en topprioritet for Danmarks europapolitik at sikre, at EU kan tage en førerposition inden for blandt andet grønne og digitale teknologier og lifescience.

Europa har alle forudsætninger for at blive en førende region, men det kræver handling fra EU's medlemsstater nu.

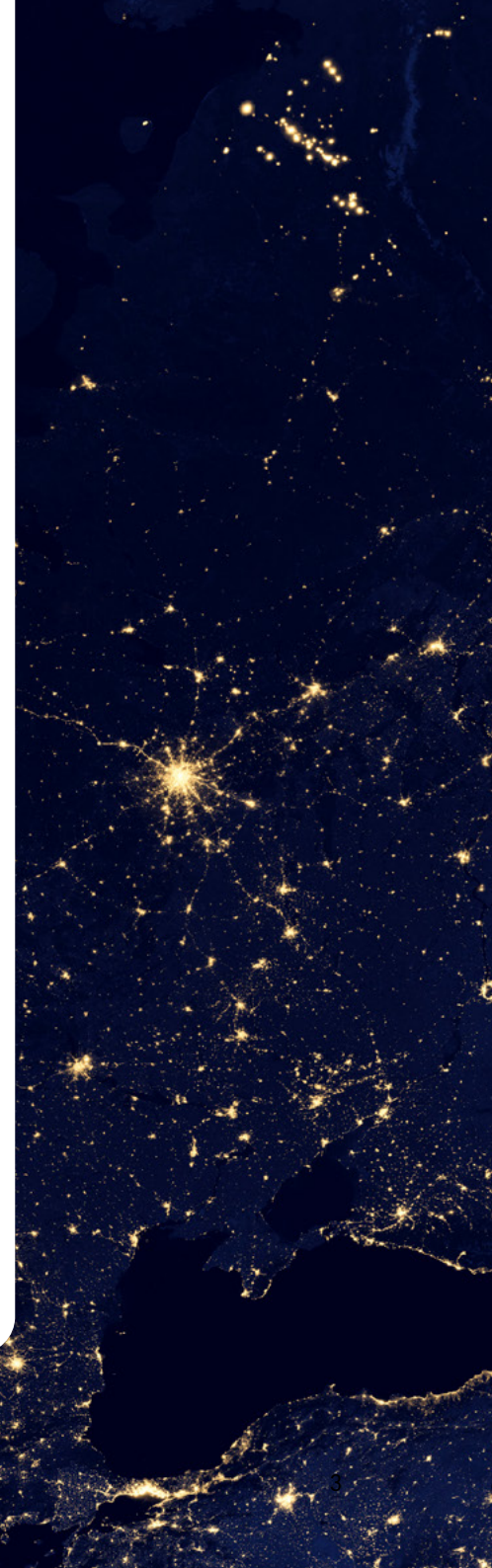
Danmarks fremtidige europapolitik bør være forankret i et stærkt og effektivt indre marked og have et globalt udsyn. Den bør have som målsætning, at Europa viser globalt lederskab på klima og energi og står i spidsen for udvikling af nye klima- og energiløsninger, ligesom Europa skal gribe digitaliseringens muligheder og være frontrunner for digital udvikling

og innovation. Danmark bør prioritere en styrket indsats for at hjemtage flere EU-midler til Danmark og gøre adgangen til EU-programmer mere smidig. Det bør være en prioritet for Danmark, at EU-lovgivningen er enkel og sammenhængende, og at vi sammen sikrer, at Europa er en konkurrencedygtig region, der er attraktiv at investere i til gavn for vores alles vækst og velfærd.

Der er ingen ny traktat at forholde sig til nu, men verden i dag er en anden end i 2008, og de seneste år har vist os både, hvordan Europa kan stå sammen, og hvor der er brug for at videreudvikle på det europæiske samarbejde. Danmark har brug for et nyt fundament til vores EU-politik, der reflekterer Europa af i dag og det aftryk, Danmark ønsker at sætte. Derfor er en ny Europapolitisk aftale ikke bare relevant, men nødvendig.

Anbefalinger

- 4 EU SOM GEOPOLITISK AKTØR
- 6 ET STÆRKT OG EFFEKTIVT FORSVARSSAMARBEJDE I BÅDE EU OG NATO
- 7 UDVIKLING I HELE VERDEN Gennem PARTNERSKABER OG FRIHANDEL
- 8 ET KONKURRENCEDYGTIGT EUROPA MED ET STÆRKT INDRE MARKED
- 10 ET EUROPA, DER GRIBER DIGITALISERINGENS MULIGHEDER
- 11 KLIMANEUTRALITET OG ENERGIFORSYNINGSSIKKERHED – ET PLUSUMSSPIL
- 13 ENERGIEFFEKTIVISERING SOM MIDDEL TIL EN HURTIGERE OG BILLIGERE GRØN OMSTILLING
- 14 EN AMBITIØS MILJØPOLITIK, FOKUS PÅ CIRKULARITET, RESSOURCEEFFEKTIVITET OG VAND SOM STRATEGISK RESSOURCE
- 16 ET FREMTIDSSIKRET ARBEJDSMARKED, ARBEJDSSTYRKE OG FORSKNINGSMILJØ
- 17 ET FÆLLES BUDGET, DER UNDERSTØTTER EU'S STRATEGISKE AMBITIONER
- 18 EN PRAGMATISK OG STRATEGISK UDVIDELES- OG NABOSKABSPOLITIK
- 20 SMIDIGERE EU-BESLUTNINGSPROCESSER- SÆRLIGT TIL KRISEHÅNDBLING
- 21 GRÆNSEKONTROL OG MIGRATION

EU'S ROLLE I EN "NY" VERDEN

C1

EU SOM GEOPOLITISK AKTØR

Danmark er en lille åben økonomi, som har gavn af frihandel, specialisering og globale værdikæder. Derfor har dansk erhvervsliv, arbejdstagere og forbrugere også nydt godt af EU's stålsatte forsvar af fri og fair handel. Det er blandt andet kommet til udtryk ved fortsat at udvikle EU's indre marked, ved at indgå ambitiøse bilaterale handelsaftaler med handelspartnere verden over og ved at føre en stram konkurrencepolitik, hvad angår både fusioner og national statsstøtte.

I en ideel verden ville dansk erhvervsliv blot anbefale, at denne kurs fastholdes med minimale justeringer. Verden anno 2023 er imidlertid ikke ideel. Covid-19-pandemien viste, at en globaliseret verden også har sårbarheder over for store eksterne stød. Rusland med invasionen af Ukraine har bragt krig tilbage til Europa og udfordret forsyningsikkerheden for både energi og fødevarer verden over. Endelig er USA og Kina viklet ind i en strategisk rivalisering, som ikke ser ud til at aftage. Dette geopolitiske nulsumsspil udfordrer i stigende grad europæisk konkurrenceevne og forsyningsikkerhed på den ene side og EU's samarbejdsorienterede frihandelspolitik på den anden.

Danmark og EU skal agere i verden, som den er, og ikke i en verden, som vi ønsker os den. Ikke desto mindre skal EU

fastholde sit engagement for en regelbaseret international orden. Enhver korrektion i EU's industri- og handelspolitik skal være velovervejet og ikke underminere EU's eksisterende styrker såsom det indre marked og åbenhed for globale værdikæder.

I EU har vi en stærk interesse i at have en stabil relation til Kina. Det er bydende nødvendigt, at vi kan samarbejde med Kina om de globale udfordringer – f.eks. klima. I 2030 forventes Kina at udlede næsten dobbelt så meget CO₂ som EU og USA tilsammen. Der tales politisk om, at vi er blevet for afhængige af Kina, og at der er behov for – ikke at afkoble – men minimere vores afhængighed af Kina. Det er faktisk en udvikling, der allerede er i fuld gang blandt danske virksomheder. De spreder i stigende grad deres aktiviteter og finder flere underleverandører, så man ikke lægger alle sine æg i samme kurv. Det er i grunden kun et udtryk for rettidig omhu. Men Kina vil dog fortsat vedblive med at være et vigtigt marked for Danmark og EU, og vores økonomiske afhængighed vil fortsat være stor.

Udgangspunktet er derfor, at EU skal fastholde en ambitiøs frihandelspolitik – både inden for og uden for Europa.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale på det industri- og handelspolitiske område:

Danmark bør arbejde for:

- 1A** ... at **accelerere forhandling og ratificering af nye og igangværende frihandelsaftaler** med tredjelande for at udvide EU's portefølje af handelspartnere. Det gælder bl.a. lande og regionale samarbejder i Sydøstasien, Sydamerika og Afrika, herunder Mercosur, ASEAN og ECOWAS. Danmark vil også skubbe på for en handelsaftale mellem EU og USA, som på en mere konstruktiv måde kan øge begge parter konkurrenceevne på globalt plan. **Frihandelsaftaler er en måde, hvorpå EU kan diversificere sine forsyningskæder samtidig med, at virksomheder i EU og tredjelandene får adgang til et større marked.** Derudover vil EU gennem forhandling af handelsaftaler kunne påvirke tredjelande i forhold til bl.a. klima- og miljøstandarder og arbejdsforhold.
- 1B** ... at støtte op om tiltag, **der styrker EU's interne adgang til ressourcer og produktion af komponenter, der er nødvendige for den grønne og digitale omstilling.** Denne type tiltag er fornuftige inden for de vigtigste dagsordener i EU på vej mod klimaneutralitet og en digital økonomi. Det er en balancegang, som kræver grundig overvejelse, da vi hverken ønsker at risikere den dobbelte omstilling eller at eskalere protektionistiske tendenser og isolere EU fra globale markeder.
- 1C** ... at **EU anvender nye og eksisterende handelsdefensive instrumenter for at sikre en jævn spilleplade i Europas indre marked** og for at presse på for et globalt handelssystem, der så vidt muligt ikke fragmenteres af uforholdsmæssig statsstøtte eller andre former for dumping. Samtidig skal de handelsdefensive instrumenter dog aktiveres på proportional vis. De skal ikke være med til at underminere europæiske virksomheders adgang til råmaterialer og andre komponenter i eksempelvis cleantech-sektoren.
- 1D** ... at **EU-Kommissionens kontor i Nuuk på sigt tildeles et bredere mandat**, der kan bidrage til et tættere bånd og samarbejde mellem EU og Grønland på bl.a. forsvar, industri, råstoffer og klima. Med et mere og mere uforudsigeligt Rusland, samt store kinesiske interesser i regionen, er der behov for at **styrke EU's tilstedeværelse i Arktis.**
- 1E** ... at EU bruger sin betydelige styrke som en af **verdens største donorer til at understøtte ansvarlig virksomhedsadfærd i erhvervslivet i udviklingslande**, herunder særligt Afrika med henblik på at sikre, at disse virksomheder fortsat kan være i europæiske virksomheders forsyningskæder, når kommende bæredygtighedsregulering træder i kraft, herunder direktiv om lovpligtig due diligence på menneskerettigheder og miljø.

ET STÆRKT OG EFFEKTIVT FORSVARSSAMARBEJDE I BÅDE EU OG NATO

Det er positivt, at Danmark nu deltager fuldt ud i EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Set i konteksten af de seneste års geopolitiske udviklinger, herunder Ruslands invasion af Ukraine, USA's orientering mod Asien, den usikre fremtid for Irans atomvåbenprogram og Kinas fortsatte oprustning, er det en fordel for Danmark og dansk erhvervsliv at kunne bidrage til og nyde godt af forsvarssamarbejdet i regi af EU.

Dansk deltagelse i EU's Permanente Strukturerede Samarbejde på forsvarsområdet (PESCO) og det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) er af direkte interesse for danske virksomheder i forsvarsindustrien, såvel som det danske forsvar. I bredere forstand er det langt lettere for danske virksomheder – på tværs af sektorer – at foretage investeringer både i og uden for Europa, hvis organisationer som EU og NATO i fællesskab kan sikre fred, stabilitet og efterlevelse af de internationale regler og normer, såsom fri navigation i internationalt farvand. Samtidig har EU som noget nyt vist vilje til at bringe sin industripolitiske værktøjskasse i spil på forsvarsområdet, hvilket vil være med til at styrke europæiske løsninger og formåen til gavn for både EU og NATO.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's forsvars- og sikkerhedspolitik:

Danmark bør arbejde for:

- 2A** ... at benytte muligheden for at **spille en større rolle på forsvarsområdet i EU**. Her kan vi sammen med de øvrige nordiske lande sørge for, at EU's programmer på forsvarsområdet også tilgodeser mindre landes industrier, som oftest er kendetegnet ved at være privatejede og relativt små.
- 2B** ... at **øge deltagelsen i EU's forsvarsprogrammer** i rammen af forsvarsfonden, i PESCO sammenhæng og i rammen af Kommissionens initiativer for investeringer og fællesindkøb. **Det må være en dansk målsætning at øge hjemtaget på disse områder**. Det vil kræve en mere aktiv dansk rolle i Bruxelles på forsvarsindustriområdet, herunder også dansk tilstedeværelse i både Forsvarsagenturet og ikke mindst i Generaldirektoratet på forsvarsområdet i Kommissionen (DEFIS).
- 2C** ... at EU-landene gør alvor af ambitionerne om **et mere effektivt system for indkøb af forsvarsmateriel**. Det skal i praksis realiseres ved i langt højere grad at kunne udnytte mulighederne for fælles indkøb og udbud i regi af blandt andet det Europæiske Forsvarsagentur. Derudover bør Danmark afsøge mulighederne for **gensidigt gavnlige multinationale programmer** for fremtidige forsvarskapaciteter. Dette vil efter hensigten medføre bedre sikkerhed for hver skattekrone takket være stordriftsfordele og samarbejde på tværs af lande og brancher.

UDVIKLING I HELE VERDEN GENNEM PARTNERSKABER OG FRIHANDEL

EU er blandt verdens største donorer og har dermed en betydelig styrke og mulighed for at dyrke partnerskabet med landene i syd. I en verden med den største ungegeneration nogensinde bør den europæiske bistand i stigende grad målrettes jobskabelse med henblik på at skabe mulighed for de millioner af unge særligt i Afrika, der hvert år træder ind på arbejdsmarkedet. Det sker samtidig med, at klimaforandringerne rammer udviklingslande – igen særligt i Afrika – og derfor bør EU samtidig skærpe sit fokus på klimatilpasning, herunder særligt adgang til vand, samt en grøn og retfærdig omstilling, der skaber muligheder og job. EU bør i den forbindelse sikre en bedre sammenhæng mellem klimapolitik, udviklingspolitik og løsningen af den globale vandkrise.

Global udvikling og bæredygtighed i hele verden bør fylde endnu mere i EU's programmer for samhandel og investeringer i andre kontinenter. Med en målrettet indsats over for blandt andet lande i Afrika, Mellemamerika og Sydøstasien, hvor det private erhvervsliv tænkes ind, kan EU arbejde for at sikre højere lokal velstand, jobskabelse, grøn og bæredygtig omstilling samt mere diverse og robuste

forsyningskæder og en mere effektiv kamp mod klimaforandringerne.

Med den bølge af bæredygtighedsregulering, der rammer europæiske virksomheder i den kommende tid, herunder direktiv om bæredygtighedsrapportering, direktiv om lovlignende due diligence, forordning mod skovrydning og forordning om forbud mod produkter med tvangsarbejde, lægger EU et betydeligt ansvar på europæiske virksomheder med henblik på at sikre bæredygtige vilkår på tværs af deres værdikæder. EU bør kombinere disse krav med styrket bistand til erhvervslivet i udviklingslande for at sikre, at reguleringen kommer disse til gode og ikke utilsigtet skaber hindringer for samhandlen mellem EU og Afrika.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's udviklingspolitik:

Danmark bør arbejde for:

- 3A** ... at EU styrker det strategiske partnerskab med lande i syd med udgangspunkt i en værktøjskasse, der både indeholder politiske og erhvervsmæssige instrumenter samt udviklingsbistand.
- 3B** ... at mindst 1/3 af EU's udviklingsbistand målrettes bæredygtig erhvervsudvikling og jobskabelse i lyset af det massive behov for at skabe muligheder og alternativer til migration. Der bør ske en markant styrkelse af EU's globale investeringer i infrastruktur, herunder vand, transportinfrastruktur og energi med henblik på at understøtte vækst og bæredygtig omstilling i lyset af klimaforandringerne.
- 3C** ... at europæiske virksomheders muligheder for at engagere sig i forhold til EU's udviklingsbistand styrkes markant, så der kan skabes synergi mellem handel, investeringer og udviklingsbistand. EU's udviklingsprogrammer inden for grøn omstilling skal tage udgangspunkt i det lokale erhvervsliv med henblik på at skabe lokal konkurrencekraft og job. Desuden skal europæiske virksomheder inddrages i programmering for at afsøge, hvor de kan supplere lokale kompetencer.

HVAD SKAL EU ARBEJDE MED?

C4

ET KONKURRENCEDYGTIGT EUROPA MED ET STÆRKT INDRE MARKED

Hvis EU frem mod 2030 skal lykkes med at blive en konkurrencedygtig region vil det kræve et stærkt og effektivt indre marked. Vi må ikke glemme eller overse det indre marked, selvom andre temaer, såsom klimapolitik, industripolitik og geopolitik, fylder i den europapolitiske dagsorden. En af de vigtigste lektier fra Covid-19-pandemien, krigen i Ukraine og spændingerne mellem USA og Kina er netop, at vi ikke kan tage de positive aspekter ved globaliseringen eller vores konkurrenceevne for givet. Storbritanniens problemfyldte exit fra EU's indre marked har på endnu mere konkret vis blotlagt de mange, ofte usynlige, gevinster ved det indre marked. Samtidig har det indre marked stadig et stort, uforløst potentiale, hvis alle nationale barrierer for fri bevægelighed af varer, tjenester, personer og kapital fjernes.

Integration og videreudvikling af det indre marked er en grundlæggende betingelse for at opnå EU's strategiske mål. Øget resiliens og styrket europæisk konkurrenceevne kan opnås ved at reducere erhvervslivets byrder og forenkle lovgivningen, når der laves ny EU-regulering, bekæmpe forskelligartet implementering og håndhævelse af indre marked-lovgivningen,

samt øge EU-lov kvaliteten generelt via bedre overholdelse af eksisterende principper for Bedre Regulering. Dette vil gøre det lettere for europæiske virksomheder at skalere op og konkurrere både regionalt og globalt. Beslutningstagere skal tage Europas konkurrenceevne seriøst og forholde sig til, hvordan vi kan fremtidssikre den. Den grønne omstilling opnås hurtigere og mere effektivt ved f.eks. at øge mulighederne for at udbyde tjenester på tværs af nationale grænser – hvad enten det handler om transport af affald til genanvendelse eller vedligeholdelse af vindmølleparker.

Selvom det indre marked på overskriftsniveau ser ud til kun at have tilhængere, er der stadig EU-lande, der i praksis modarbejder yderligere markedsintegration – både hvad angår tilblivelse af ny lovgivning f.eks. på serviceområdet og hvad angår implementering og håndhævelse af eksisterende regler.

Sammenhængskraften i det indre marked presses også efter, at statsstøtte i højere grad har været brugt som støddæmper for de værste konsekvenser efter Covid-19 og Ukraine-krigen. Det kan skabe konkurrenceforvriddning, så statslige

interventioner i økonomien – eksempelvis i form af statsstøtte – skal afgrænses i omfang og varighed til tilfælde af særlig strategisk væsentlighed.

Ingen EU-medlemslande kan vinde et statsstøttekapløb med USA eller Kina. Samtidig vil en intern konkurrence om, hvilke medlemsstater der har de dybeste lommer, hurtigt føre til en konkurrenceforvriddning i det indre marked til fordel for udvalgte ”vindere” i ressource-tunge lande.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om det indre marked og styrket europæisk konkurrenceevne:

Danmark bør arbejde for:

- 4A** ... at **det indre marked effektivt understøtter europæisk vækst, jobskabelse og konkurrenceevne**. Samtidig skal yderligere integration af det indre marked understøtte Europas grønne og digitale transformation samt forøge EU's modstandsdygtighed over for eksterne stød og geopolitiske uroligheder. Dette skal ske ved at samarbejde med ligesindede medlemsstater for at videreudvikle det indre marked, hvor der særligt på tjenesteområdet er et stort uudnyttet potentiale.
- 4B** ... at undgå uhensigtsmæssig **"overimplementering"** af EU-reglerne, der har **en fragmenterende effekt på det indre marked**, og som kan bevirke, at andre medlemslande ligeledes indfører nationale særregler.
- 4C** ... at holde EU-Kommissionen og medlemslandene ansvarlige for **effektivt at implementere og håndhæve eksisterende EU-regler** i fora såsom det såkaldte Single Market Enforcement Taskforce (SMET).
- 4D** ... at sikre, at **EU-lovgivningen bliver mere enkel og sammenhængende**, så den er til at forstå og efterleve. Overlappende regulering skal sammentænkes/sammenfattes og modstridende lovgivning skal afskaffes. Danmark skal arbejde for, at **konkurrenceevnetjekket for ny lovgivning** anvendes i praksis og udvides til også at vurdere eksisterende EU-lovgivning.

4E ... at **undgå, at der opstår et statsstøttekapløb i Europa**, bl.a. ved at sikre, at eventuelle fremtidige lempelser af EU's statsstøtteregler vedtages med en forfaldsdato, således at ingen nye lempelser i udgangspunktet er permanente.

4F ... at **EU forbliver en nøglespiller**, hvad angår fastsættelsen af **tekniske standarder for nye og eksisterende produkter**. Dette er et område med enorm praktisk betydning, idet standarder er limen, som holder sammen på det indre marked for produkter. Det er imidlertid også et område af geopolitisk signifikans, da særligt Kina spiller en stor og voksende rolle for fastsættelsen af standarder for fremtidens teknologi. EU og europæiske virksomheder har en stor kompetence på området, og det kræver en indsats at fastholde denne stærke position.

4G ... at **EU nedbringer de lange sagsbehandlingstider på godkendelser** af alt fra at bygge vedvarende energiprojekter til nye typer af bæredygtige fødevarer og produkter. Lange godkendelser og time-to-market bliver en flaskehals for virksomheder og teknologier, og europæiske løsninger og teknologier risikerer at blive overhalet af løsninger fra virksomheder på andre kontinenter. **Det mindsker incitamentet til at investere og placere udviklingsaktiviteter i EU**. Omvendt vil hurtigere og smidigere sagsbehandlinger gøre det lettere for virksomheder at forfølge den grønne dagsorden.

4H ... at **EU's principper for Bedre Regulering overholdes i praksis**, således at EU-lovgivning sker på et evidensbaseret grundlag, løser et væsentligt identificeret grænseoverskridende problem uden at skabe andre væsentlige problemer i stedet, og med respekt for nærheds- og proportionalitets principperne.

ET EUROPA, DER GRIBER DIGITALISERINGENS MULIGHEDER

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale på det digitale område:

Europa skal være en frontrunner for digital udvikling og innovation. En succesfuld digital transformation er afgørende for Danmarks og Europas fremtidige konkurrenceevne. Derfor er det afgørende, at EU er en åben og imødekommende region for digitale virksomheder, både i forhold til innovation, udvikling, drift og vækst. EU er en reguleringstung spiller på det digitale område, og hvis EU skal lykkes med at tiltrække og fastholde digitale virksomheder, er det nødvendigt, at man fra politisk side sender et klart signal om, at unionen er pro-tech.

EU har allerede taget mange positive første skridt som en "first mover", hvad angår regulering af den digitale dimension. Dette gælder ikke mindst GDPR samt regler for kunstig intelligens, anvendelse af data, sundhedsdata og cybersikkerhed. Det er vigtigt, at medlemslande ikke vedtager nationale særregler oven på denne fælles EU-lovgivning, så vi ender med en fragmentering af EU's digitale økonomi, som kun vil medføre en svækkelse af konkurrenceevnen og tabt potentiale for vækst, jobskabelse og innovation.

Danmark bør arbejde for:

- 5A** ... at **ny EU-regulering er digitaliseringsparat**. En grundig belysning heraf skal indgå i konsekvensvurderinger af alle kommende EU-forslag.
- 5B** ... at tage initiativ til, at **medlemslandene koordinerer deres ønsker i forhold til beskyttelse af børn**, skærmforbrug, online platforme m.m. så vi undgår nationale knopskud og særlovgivning. Det er et vigtigt spor for at sikre, at der ikke forekommer overdreven teknologi-skepsis i EU.
- 5C** ... at **der bliver indført et digitalt fitness check**, herunder "fast track" spor for den erhvervsrettede lovgivning. Det kan være i form af at lette byrder for udvalgte typer teknologiudvikling. Et eksempel er EU's forordning om kunstig intelligens, som tilbyder et "light regime" for lav-risiko AI-anvendelse. Et andet eksempel kan være en bagatelgrænse for mindre virksomheder som den i dataforordningen.
- 5D** ... at **undgå et EU i flere hastigheder på det digitale område** – EU er nødt til at sætte sig for bordenden og løse opgaverne og ikke overlade det til de store lande. Gaia X samarbejdet er et eksempel på et projekt, der burde foregå i EU-regi – og ikke kun mellem Tyskland og Frankrig. Når EU tager ansvar på det digitale område, er det vigtigt, at det ikke ender som industripolitik, der tilgodeser de største lande.

KLIMANEUTRALITET OG ENERGI-FORSYNINGSSIKKERHED – ET PLUSSUMSSPIL

Dansk erhvervsliv støtter og bakker aktivt op om EU's mål om klimaneutralitet inden 2050. I de kommende år skal EU og EU's medlemslande blive ved med at omsætte målsætningerne til konkret handling. Hertil har EU-lovgivning som Fit for 55-pakken udgjort et meget stort skridt i den rigtige retning. Den konkrete indfrielse af den grønne omstilling afhænger i høj grad af, at den ambitiøse lovgivning, der bliver leveret fra EU-institutionerne, implementeres korrekt, rettidigt og på ensartet i vis i EU's medlemslande.

Sideløbende med, at eksisterende succeser som Fit for 55 eksekveres i praksis, bør Danmark arbejde for at løfte EU's klimapolitiske barre yderligere. Dette indebærer både etablering af nye politiske mål og fastlæggelse af praktisk regulering. For at fastholde EU's internationale klimalederskab og give sikkerhed for de grønne investeringer, skal EU sætte et ambitiøst 2040-klimamål, som ligeledes skal følges op med ambitiøse markedsbaserede rammer for vedvarende energi, energieffektivisering, grønne brændstoffer og øvrige nødvendige klimatiltag. EU skal være i spidsen for udvikling af nye klimaløsninger, hvad enten det er CO₂-fangst og -lagring eller nye grønne brændsler. Det kræver mål,

investeringer i infrastruktur og teknologier og en samlet ramme, der understøtter markedsbaserede indsatser, bæredygtige transportformer og et klart prissignal f.eks. udledning af drivhusgasser.

Danske virksomheder viser, hvordan høje klimaambitioner er forenelige med en profitabel, sund forretning. Denne sammenhæng kan udbredes til resten af EU's erhvervsliv og skubbe et samlet EU mod højere klimaambitioner og reel handling. Krigen i Ukraine og konsekvenserne for EU's energimarked har også blotlagt, at investeringer i vedvarende energi og energieffektivitet ikke kun gavner kampen mod klimaforandringer, men også er med til at øge Europas forsyningsikkerhed.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale på det klima- og energipolitiske område:

Danmark bør arbejde for:

6A ... at **EU stadfæster et ambitiøst sæt af 2040-klimamål på 80 – 90 pct.**, suppleret af EU-mål for vedvarende energi og energieffektivisering. Danmark bør ligeledes arbejde på en så effektiv og markedsbaseret fremadrettet arkitektur for EU's klimaloggivning som muligt. Dette betyder ikke mindst en potentiel udvidelse af scopet for EU's kvotehandelssystem, ETS og en velfungerende markedsbaseret ramme for certificering og fjernelse af kulstof.

6B ... at Europa-Kommissionen opretter og at medlemslandene **aktivt tager del i en "Fit for 55 Enforcement Taskforce"**, der skal monitorere implementeringen og håndhævelsen af de fælles regler i Fit for 55-pakken, således at lovgivning får den intenderede positive effekt i praksis. Ujævn implementering eller utilstrækkelige kapaciteter på nationalt plan risikerer ellers at mindske gevinsterne ved de ambitiøse målsætninger i de enkelte dele af Fit for 55-komplekset.

6C ... at afsøge **nye muligheder i EU for løbende at simplificere og effektivisere reglerne for tilladelser for nye installationer** af vedvarende energi, brint-produktion, PtX-anlæg og andre installationer, der fremmer EU's omstilling til en **klimaneutral fremtid**. Der skal sikres klare regler og guidelines for dokumentation og opgørelse af fossil og biogen CO₂, således virksomheder og aktører har klare investeringsvilkår.

6D ... at **fastholde EU's elektricitetsmarked-model**, som bygger på marginal prisfastsættelse og merit order som sit fundament. Det vil i årene fremover fortsat give markedsaktørerne en markedsbaseret tilskyndelse til at udbygge EU's vedvarende energikapacitet og samtidigt sikre den europæiske elforsyningssikkerhed.

6E ... at **EU's energiinfrastruktur udbygges betydeligt** i de kommende år og integrationen af det europæiske elmarked dermed forbedres. Det vil kræve både regulatoriske indgreb, f.eks. at gøre op med lange tilladelsesprocesser for udbygning af energiinfrastruktur og øgede investeringer, f.eks. ved at danne grundlaget for, at investeringer i energiinfrastrukturen kan foretages på forkant snarere end på bagkant. **Det er afgørende, at EU tager initiativ til en integreret netplanlægning** på tværs af medlemslandene for at sikre, at synergiene mellem udbygningen af infrastruktur på tværs af energiformer udnyttes.

6F ... at **EU arbejder målrettet for at udvikle, facilitere og koordinere CCUS-indsatser** på tværs af Europa. Det handler ikke mindst om koordinering af den nødvendige, grænseoverskridende infrastruktur, der er nødvendig for effektiv CO₂-lagring og -anvendelse.

ENERGIEFFEKTIVISERING SOM MIDDEL TIL EN HURTIGERE OG BILLIGERE GRØN OMSTILLING

Energieffektivitet spiller en afgørende rolle for at forbedre både samfundets og virksomhedernes internationale konkurrenceevne. Ved at fokusere på at optimere energiforbruget og minimere spild opnår både samfundet og virksomhederne en række fordele, der bidrager til økonomisk vækst og bæredygtig udvikling. I Danmark har vi den nødvendige viden, kompetencer og teknologi på hånden til at få det til at ske.

For samfundet som helhed betyder energieffektivitet en mere effektiv udnyttelse af de eksisterende ressourcer. Ved at reducere energispild og ineffektive processer reduceres det samlede energiforbrug, hvilket fører til økonomiske besparelser. Disse besparelser kan allokeres til andre udviklingsområder, såsom uddannelse, infrastruktur eller forskning og innovation, hvilket styrker medlemslandenes konkurrenceevne.

Energieffektivitet har oprindelig relateret sig til energibesparelser i bygninger, men i dag er energieffektivisering mere end bare det. Energieffektivitet handler også om at bruge energien på de rigtige tidspunkter og på de tidspunkter, hvor den er billigst. Derudover handler det også om at elektrificere

de steder, hvor det er muligt, samt at kunne bruge energien på tværs af sektoren i form af sektorintegration. Her spiller udnyttelse af overskudsvarme en væsentlig rolle. Det vurderes blandt andet, at den uudnyttede overskudsvarme i EU svarer til alle europæiske husstandes energiforbrug. Der er dermed et stort uudnyttet potentiale for fortsatte energieffektiviseringsløsninger i EU og for at sikre Danmarks plads som frontløber. Ved at være frontløbere inden for energieffektivitet, kan virksomheder få en konkurrencefordel og bidrage til at drive den grønne omstilling både nationalt og internationalt.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale på energieffektiviseringsområdet:

Danmark bør arbejde for:

- 7A** ... at Europa-Kommissionen og medlemslandene i fællesskab nedsætter et **forum** der får til opgave at **monitorere implementeringen og håndhævelsen af energieffektivitets- og bygningsdirektivet**, således at målsætningerne opnås rettidigt og en ensartet implementering mellem medlemslandene opnås.
- 7B** ... at der under **EU's forsknings- og udviklingsindsats etableres en dedikeret indsats for at fremme tekniske løsninger**, der på tværs af EU kan bidrage til et balanceret og mere resilient energisystem.
- 7C** ... at der på tværs af EU udarbejdes energi- og varmeplaner således, at der sikres en koordineret og **måltet udfasning af fossile brændsler og tilstrækkelig udbygning af det kollektive energisystem** på tværs af medlemsstaterne.
- 7D** ... at der gennem Den Europæiske Investeringsbank og Den Europæiske Investeringsfond gøres en **måltet indsats for at fremme finansieringen af større strukturelle investeringer i et resilient og balanceret energisystem**.
- 7E** ... at der i **EU-regi også arbejdes med fortsatte energieffektiviseringstiltag efter 2030**, hvor det nye energieffektiviseringsdirektiv løber frem til. Der er også behov for en vedvarende og prioriteret energieffektiviseringsindsats på EU-niveau efter 2030, som skal sikre, at EU-landene kommer i mål med den grønne omstilling hurtigst og billigst muligt.

EN AMBITIØS MILJØPOLITIK, FOKUS PÅ CIRKULARITET, RESSOURCEEFFEKTIVITET OG VAND SOM STRATEGISK RESSOURCE

Det er glædeligt, at der i EU er en stigende anerkendelse af, at miljøpolitik og cirkulær økonomi både kan tjene til at beskytte miljøet, forbedre ressourcehusholdningen og til at fremme europæiske virksomheders konkurrenceevne. Et konkret eksempel er bestræbelserne på øget resiliens, således at europæisk erhvervsliv er mindre afhængigt af en enkelt leverandør af bestemte materialer. I den forbindelse er øget genbrug og genanvendelse en vigtig måde at øge adgangen til de ressourcer, virksomhederne efterspørger.

Lignende eksempler ses også på vandområdet. Både miljøet, borgerne og virksomhederne i Europa oplever stigende problemer med tørke og mindre adgang til vand – eller det stik modsatte med for meget regnvand og oversvømmelser. Hensigtsmæssig EU-lovgivning og udviklingsprogrammer kan skabe rammerne for, at f.eks. innovative løsninger kan øge industriens vandeffektivitet til gavn for både økonomien og miljøet.

I forlængelse heraf er der behov for øget fokus på fremtidens fødevarer-systemer, med blik for bæredygtighed og resiliens. EU's landbrug- og fødevarersektor er helt central i bestræbelserne på at opnå klimaneutralitet, og samtidig sikre bæredygtige og sunde fødevarer til alle. Der er behov for en fødevarerinvesterings- og resiliensplan på linje med ambitionerne for industripolitikken i Green Deal. Der skal sikres de nødvendige rammevilkår i form af lovgivning, der stimulerer innovation, og motiverer til risikovillighed i forhold til investeringer i de fremmeste teknologiske løsninger, som europæiske fødevarer- og biosolutionsvirksomheder er i gang med at udvikle.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's miljø-, vand- og fødevarerpolitik:

Danmark bør arbejde for:

- 8A** ... at **EU's miljøregler er ambitiøse, konkrete og målrettede**. Vi vil samtidig bestræbe os på, at forskellige EU-lovgivninger ikke har overlappende eller modstridende krav, som fører til dårligere resultater for både miljø, forbrugere og virksomheder.
- 8B** ... at udnytte sin **styrkeposition på vandområdet** og arbejde for, at EU udarbejder og eksekverer en effektiv og målrettet vandstrategi. Strategien skal være **holistisk, ambitiøs og understrege vand som en strategisk ressource**. Den skal vise vejen til at gøre vandforbrug og -genanvendelse mere bæredygtigt og effektivt under hensyntagen til miljøressourcer og biodiversitet. Der skal findes en fælles tilgang til løsninger og regulering, som både øger beskyttelsen og den bæredygtige benyttelse af vandressourcer, et sundt vandmiljø og en blå-grøn klimaresiliens. **Disse nye initiativer bør bestræbe sig på at kombinere synergier, teknologier og viden på tværs af grænser** samt at integrere nye løsninger fra europæiske vand-, fødevarer- og biosolutionsvirksomheder, såvel som nye, vandkrævende energiproduktioner, f.eks. PtX.
- 8C** ... at **EU's ressourceforbrug bliver stadigt mere cirkulært**. Det betyder, at nye forretningsmodeller skal i spil, og det indre marked skal fungere, også for genanvendte materialer, så produkter kan holdes i brug i længere tid og materialer bruges på ny flere gange. Konkret kræver det blandt andet ensartning i den måde affald håndteres som ressource på tværs af EU.
- 8D** ... at styrke **markedsovervågning og ensartet implementering** på tværs af EU i takt med at nye, cirkulære produktkrav indføres. **Et velfungerende indre marked**, hvor alle konkurrerer på samme vilkår, er afgørende for, at den cirkulære økonomi kan fungere og vokse.

- 8E** ... at **EU-lovgivning er forskningsbaseret**, og at der i forbindelse med alle nye lovgivningsinitiativer udarbejdes en **impact assessment**. Proportionalitet bør være en rød tråd i al EU-lovgivning, og det sikres bl.a. ved grundighed i analysen af økonomiske og miljømæssige konsekvenser af nye initiativer.
- 8F** ... at fremtidens fødevareregulering udvikles, så hensyn til **innovation og bæredygtighed tages i betragtning på lige fod med fødevarer sikkerhed**. Samtidig skal hastigheden og smidigheden øges i godkendelsessystemerne, der bør styrkes med nødvendige ressourcer og kompetencer.
- 8G** ... at der anlægges en **integreret tilgang til gennemførelse af EU's Farm to Fork-strategi**, der i dag er præget af manglende sammenhæng og konsekvens på grund af spredt ansvar på tværs af kommissionen. **Et dedikeret DG FOOD**, med ansvar for den samlede fødevarekæde, vil understrege fødevarerpolitikens strategiske og politiske betydning for EU.
- 8H** ... **bedre rammevilkår for biosolutions** med henblik på at accelerere og udvikle nye klimavenlige teknologier og cirkulære produktionsformer baseret på biologiske løsninger. **Godkendelsesprocesser er ofte flerårige og kan være besværlige at gennemskue, hvilket har stor betydning for EU's konkurrenceevne**. Indsatsen, som vil kræve revision af flere europæiske regelsæt, skal sikre, at u hensigtsmæssige regulatoriske barrierer ikke står i vejen for udvikling af nye produkter, samt at det ikke tager længere tid i EU få godkendt nye produkter end i konkurrerende lande uden for EU.

ET FREMTIDSSIKRET ARBEJDSMARKED, ARBEJDSSTYRKE OG FORSKNINGSMILJØ

En af de vedblivende udfordringer for danske virksomheder er adgangen til kvalificeret arbejdskraft. I den forbindelse er EU's indre marked en stor del af løsningen. Såfremt Danmark kan tiltrække arbejdstagere med de efterspurgte uddannelser og kompetencer fra resten af EU, vil det være en gevinst for dansk erhvervsliv, dansk økonomi og innovation i Danmark.

Disse muligheder for vandrende arbejdstagere i EU bør dog ikke medføre en skarp styring af arbejdsmarkedspolitikken fra centralt hold i Bruxelles. EU bør fortsat have respekt for, værne om og tilskynde til arbejdsmarkedsmodeller som den danske, hvor arbejdsmarkedets parter indgår aftaler om løn og arbejdsvilkår. EU's indre marked forudsætter ikke national eller europæisk indblanding i f.eks. lønfastsættelse i medlemslande med velfungerende aftalebaserede arbejdsmarkedsmodeller.

Samtidig bør Danmark ikke indføre tiltag, der på uhensigtsmæssig vis er med til at fragmentere det indre marked og den fri bevægelighed af arbejdskraft. Her er det nyttigt med en konstant og konstruktiv dialog med de øvrige medlemslande. Hvis Danmark indfører disproportionale barrierer for vandrende arbejdstagere er det ellers med til at legitimere barrierer på andre dele af det indre marked i andre medlemslande, herunder den frie bevægelighed af tjenesteydelser.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale på det arbejdsmarkedspolitiske område:

Danmark bør arbejde for:

- 9A** ... at **den danske arbejdsmarkedsmodel**, som bygger på frivillige aftaler mellem arbejdsmarkedets parter, **respekteres af EU**. Dette indebærer, at der ikke vedtages EU-lovgivning, som lægger op til indgreb i den danske arbejdsmarkedsmodel, hvad angår spørgsmål såsom lønfastsættelse.
- 9B** ... at **EU's indre marked for arbejdstagere fungerer så effektivt og gnidningsfrit som muligt**. Dette indebærer blandt andet, at medlemslandene ikke indfører disproportionale og traktatstridige barrierer for den fri bevægelighed af arbejdstagere, samt for udbydelsen af tjenesteydelser på tværs af grænser i EU.
- 9C** ... at **EU understøtter programmer, der kan fremme udviklingen af kvalificeret, faglært arbejdskraft** samt en styrkelse af STEM-kompetencerne, der i stigende grad efterspørges af dansk og europæisk erhvervsliv.
- 9D** ... at afsøge mulighederne for, at EU's medlemslande kan **igangsætte initiativer**, der kan gøre det attraktivt for **arbejdstagere med relevante kvalifikationer fra tredjelande at komme til EU** og få ansættelse i f.eks. det private erhvervsliv.
- 9E** ... at **Europa udvikler sig til at være et omdrejningspunkt for verdens topforskning**, og at Danmarks styrkepositioner i fremtidens forskning får en central rolle at spille. Det kræver massive investeringer, adgang til kvalificeret arbejdskraft og opkvalificering af specialiseret arbejdskraft, samt at EU fastholder og står vagt om en effektiv patentbeskyttelse.

ET FÆLLES BUDGET, DER UNDERSTØTTER EU'S STRATEGISKE AMBITIONER

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's budget:

EU's budget bør være tilstrækkeligt til at adressere tidens tænkelige og uventede udfordringer af grænseoverskridende karakter. Det er centralt, at EU's budget understøtter, at vækstpotentialet i alle medlemslande øges. Det vil både gavne Danmark og et samlet EU. Derfor bør EU's strategiske ambitioner om f.eks. et grønnere, økonomisk stærkere og mere digitalt EU også i højere grad end i dag være afspejlet i EU fremtidige budget.

I Danmark går over 40 pct. af vores eksport til EU-landene, og vi er dermed dybt afhængige af, at EU-landenes økonomier er velfungerende og i vækst. Derfor gavner økonomisk udvikling af hele EU os i Danmark, f.eks. i kraft af ny transport-, energi- og digital infrastruktur.

De seneste kriser har vist, at lande med sunde offentlige finanser har et langt større manøvrerum, når kriser indtræder. Derfor bør EU's kommende budget også indeholde en strategisk reserve, der kan fungere som stødpude og gøre EU's budget mere modstandsdygtig, når f.eks. pandemier eller krige i Europa indtræffer.

Danmark bør arbejde for:

- 10A** ... at der **indberegnes en strategisk reserve i EU's budget**, der kan mobiliseres til at afdæmpe økonomiske konsekvenser af uforudsete og akutte behov f.eks. i forbindelse med pandemier, grænseoverskridende naturkatastrofer eller krig i Europa.
- 10B** ... at prioritere en **styrket indsats for at hjemtage flere EU-midler til Danmark** og gøre adgangen til EU's programmer mere smidig. **Der er et stort potentiale for danske virksomheder** i at få andel i de øremærkede midler i EU's forskellige fonde og programmer, og de danske myndigheder bør skabe bedre rammer for, at virksomhederne får kendskab og vejledning til, hvordan man gennemfører en succesfuld ansøgning.
- 10C** ... at **rammевærktøjet for EU's finanspolitiske regler sikrer et større nationalt ejerskab**, håndfaste krav til gældsnedbringelse, og at alt gæld behandles ens. Sunde offentlige finanser er forudsætningen for, at vi får skabt et grønnere, mere digitalt og en mere modstandsdygtig europæisk økonomi.
- 10D** ... at særligt den **grønne omstilling, digitaliseringen af Europa og forskning prioriteres i endnu højere grad i kommende flerårige budgetrammer**. EU's budget er relativt begrænset. Derfor er det afgørende, at de knappe midler målrettes bevidst for at understøtte EU's strategiske mål.

HVORDAN SKAL EU ARBEJDE?

11

EN PRAGMATISK OG STRATEGISK UDVIDELES- OG NABOSKABSPOLITIK

Udvidelse af EU fører til et større indre marked til gavn for EU's og Danmarks virksomheder. Udvidelse indebærer samtidig en politisk inkludering, som de seneste år har ført til interne konflikter i medlemskredsen som følge af enkelte staters brud på Københavnskriterierne efter optag i EU. Det er derfor først og fremmest afgørende, at EU ikke slækker på kriterierne for optagelse. Der er mange åbenlyse gevinster ved, at alle dele af EU lever op til retsstatsprincipperne. Det gælder ikke mindst for virksomhederne, der langt lettere kan drive forretning og foretage investeringer, når det sker i lande med en tilstrækkelig adskillelse af de tre statsmagter samt respekt for domstolenes uafhængighed.

Der er en klar geopolitisk gevinst ved at trække Ukraine og Vestbalkan tættere på den europæiske union både inden og i løbet af de officielle optagelsesforhandlinger. Det er vigtigt, at disse lande kan se en rute til forsåt tættere samarbejde og potentielt medlemskab i EU, og at det ikke virker mere fristende at søge alliancer andre steder, som Rusland og Kina.

Statussen som kandidatland til Ukraine er et skridt i den rigtige retning, men det kommer hverken Ukraine eller EU til

gode, hvis Ukraine lukkes ind i EU, inden de har opfyldt Københavnerkriterierne eller deres lovgivningssystem er modent til optagelse af EU-lovgivning. EU skal støtte og hjælpe Ukraine med at kunne leve op til kriterierne hurtigst muligt.

Derudover er det værd at overveje, om et udvidet samarbejde med ikke-EU-lande, f.eks. det spæde European Political Community, kan være til gensidig gavn, hvad angår både økonomisk og sikkerhedspolitisk samarbejde. Det kan eksempelvis tage form af et toldsamarbejde med toldfri samhandel og samarbejde om reduktion af tekniske handelshindringer, som det eksisterende samarbejde med Tyrkiet.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's udvidelse og naboskabspolitik:

Danmark bør arbejde for:

- 11A** ... at ansøgerlande opfylder **Københavnkriterierne som et ufravigeligt krav til optagelse i EU** og arbejde for, at EU hjælper Ukraine og andre kandidatlande med at kunne leve op til kriterierne hurtigst muligt, da det er i EU's geopolitiske interesse.
- 11B** ... at **Københavnkriterierne, herunder retsstatsprincipperne, fortsat opfyldes og monitoreres af EU's medlemslande**. Samtidig bør der fastlægges en sanktionsramme, der automatisk træder i kraft ved brud på disse kriterier, således at medlemsstater stilles til ansvar for deres handlinger. Sanktionsmekanismen vil samtidig bidrage til at forhindre at enkelte staters gerninger kompromitterer øvrige medlemsstater og det samlede EU's legitimitet.
- 11C** ... at afsøge mulighederne for et **tættere og mere struktureret samarbejde med de europæiske lande, der ikke pt. er medlemmer af EU**. Flere af EU's samarbejdsområder kunne åbnes for disse nabolande, herunder et toldsamarbejde med indbygget samarbejde om reduktion af ikke-toldrelaterede handelsbarrierer.

SMIDIGERE EU-BESLUTNINGSPROCESSER – SÆRLIGT TIL KRISEHÅNDTERING

Berøringsfladen mellem EU og Danmarks politiske interesser er stor og vokser i takt med, at indholdet i politiske beslutninger bliver mere grænseoverskridende. Derfor er det også i Danmarks interesse, at den lovgivning som har en grænseoverskridende relevans vedtages på EU-niveau for at sikre kontinuitet på tværs af medlemslandene og større politisk gennemslagskraft også i forhold til aktører uden for EU. Samtidig bør det være en dansk prioritet at sikre demokratisk involvering i beslutningsprocedurerne for at sikre legitimitet i EU's lovgivning. Derfor bør Danmark skubbe på for at udbrede den almindelige lovgivningsprocedure til relevante politikområder.

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's udvidelse og naboskabspolitik:

Danmark bør arbejde for:

- 12A** ... at Kommissionen og medlemslandene styrker arbejdet for at sikre **reel koordinering og harmonisering af landenes regler på skatteområdet**. Det indebærer, at EU-regulering er åbent i stedet for at tillade landene forskellige tilgange. Man skal fastlægge en fælles standard, som alle landene skal følge, og landene bør styrke samarbejde om mere koordineret implementering og efterfølgende fortolkning af reglerne i national lovgivning. Dette skal fortsat ske efter de **gældende regler om vedtagelse med enstemmighed**.
- 12B** ... at EU-landene tillader **vedtagelse af ændringsforslag på momsområdet med kvalificeret flertal**. Dette vil også give en indsigt i de realpolitiske konsekvenser af en ændret beslutningsprocedure.
- 12C** ... at der på **afgrænsede dele af EU's udenrigspolitik**, primært indførelsen af økonomiske sanktioner over for tredjelande, **kan træffes afgørelse med kvalificeret flertal**. Det skal ske inden for de **eksisterende muligheder i Lissabontraktaten**, der kan gøre EU til en mere handlekraftig og hurtigt reagerende geopolitisk aktør, når situationen kræver det. De sidste års kriser og krigen i Europa har vist nødvendigheden af, at EU kan træffe hurtige beslutninger.

GRÆNSEKONTROL OG MIGRATION

Konkrete forslag til afsnit i en ny europapolitisk aftale om EU's udvidelse og naboskabspolitik:

Danske virksomheder og borgere kan kun drage fuldt nytte af EU's indre marked og Schengen-samarbejdet, når der er et fravær af national grænsekontrol internt i EU. En klar forudsætning for fraværet af national grænsekontrol er dog, at der er en effektiv kontrol med EU's ydre grænser. Hvis sidstnævnte ikke er på plads, er det lettere for enkelte medlemslande at legitimere indførelsen af national grænsekontrol, hvilket er med til at fragmentere det indre marked og gøre det mere besværligt at rejse og handle frit inden for Europa.

Det er i denne kapacitet, foruden de helt åbenlyse humanitære årsager, at erhvervslivet efterspørger en effektiv kontrol med EU's ydre grænser. Denne opgave kan ikke tilfalde enkelte eller få medlemslande. EU bør som helhed bidrage til at løse denne udfordring – uanset den specifikke geografiske placering af medlemsstaterne. Dette indebærer ikke blot et stærkt Frontex men også en koordineret indsats over for menneskesmuglere og andre aktører, der bidrager til det tragiske tab af menneskeliv i blandt andet Middelhavet. I den forbindelse bør EU også sikre et effektivt og asylsystem. Endelig bør EU styrke arbejdet for at skabe alternativer til migration i form af jobskabelse, uddannelse og iværksætteri som en del af EU's udviklingssamarbejde.

Danmark bør arbejde for:

- 13A** ... at **EU har både de fornødne regulatoriske rammer**, finansielle midler og mandskab til at sikre en **effektiv kontrol med EU's ydre grænser**.
- 13B** ... at støtte EU-medlemslandenes initiativ til at **investere betragteligt i kontrol af de ydre grænser** og at styrke samarbejdet med en ordentlig politik, der skal sikre at afviste asylansøgere bliver sendt tilbage til deres hjemland. Styrkelse af EU's ydre grænser betyder samtidig, at Danmark kan lempe sin egen nationale grænsekontrol.